

## ๘. สลฺย วตฺถุ ๗๕

“อสาเร สารมตฺติโนติ อิมํ ฃมฺมเทสนํ สตฺถา เวฬุวเน  
วิหรนฺโต ทฺวึหิ อคฺคสาวเกหิ นิเวทิตํ สลฺยสฺส อนาคมนํ อารพฺภ  
กเถสิ ฯ ตตฺตฺรายํ อนุปฺพุฬิกถา:

อมฺหากํ หิ สตฺถา อิตฺถ กปฺปสฺตสฺสทฺสสํสํสํ จตฺตุนํ  
อสงฺเขยฺยานํ มตฺถเก อมรฺวตฺตีนครํ สุเมโธ นาม พฺราหฺมณฺกุมารโ  
หุตฺวา สพฺพสํปฺปํ นํปฺพตฺตี ปตฺโต มาตาปิตูนํ อจฺจเยน อนนฺก-  
โกฏฺฐสงฺขมํ ฃนํ ปฺริจฺจชิตฺวา อิตฺธิปฺพุพฺพชฺชํ ปฺพุพฺพชิตฺวา หิมนฺเต  
วสฺนฺโต ฃนํนาภิตฺถาโย นํพฺพตฺเตตฺตา อากาเสน คจฺจนฺโต ทิปฺงกร-  
ทสฺพลสฺส สฺสทฺสสนวิหารโต อมรฺวตฺตีนครํ ปวิสนตฺถาย มคฺคํ  
โสธฺยมานํ ทิสฺวา สยํปี เอกํ ปเทสํ คเหตฺวา, ตสฺมี อนิฏฺฐิตฺเตยว  
อากตสฺส สตฺถุโน อตฺตํนํ เสตฺถํ กตฺวา อชินฺจมฺมํ กลเล อตฺถริตฺวา

## ๘. สลยชย วตุถ ๗๖

“สตถา สสาวกสงโฆ กลลํ อนกุกมิตฺวา มํ อกุกมนฺโต กจฺจุตฺติ  
นิปฺนฺโน, สตถารา ทิสฺวา ว “พุทฺธงฺกุโร เอส อนาคเต  
กปฺปสฺสทสฺสสํวาทิกานํ จตฺตุนํ อสงฺเขยฺยานํ ปรีโยसानํ โคตโม นาม  
พุทฺโธ ภวิสฺสตีติ พฺยาโกโต, ตสฺส สตฺถุโน อปรภาเค “โกณฺหณฺโณ  
สุมงฺคโล สุมโน เรวโต โสภิตो อโนมทสฺสี ปทุโม นารโท  
ปทุมุตฺตโร สุมะโร สุชาโต ปิยทสฺสี อุตฺตทสฺสี ฐมฺมทสฺสี สิทฺธศฺโช  
ติสฺโส ปุสฺโส วิปสฺสี สีจี เวสฺสภู กุกฺกสนฺโธ โกนาคมโน  
กสฺสโป จาติ โลกํ โอภาเสตฺวา อุปฺปन्नํ อิมํสํปี เตวีสฺสตีติ  
พุทฺธานํ สันติเก ลทฺธพฺยากรโณ “ทส ปารมิโย ทส อุปฺปารมิโย  
ทส ปรมุตฺตปารมิโยติ สมตีสปารมิโย ปุเรตฺวา เวสฺสสนฺตรตฺตภาเว  
จิโต สตฺตกฺขตฺตํ ปจฺจวิกรมฺพนํ มหาทานํ ทตฺวา ปุตฺตทาร์  
ปรีจจชิตฺวา อายุปรีโยसानํ ตฺสิตฺปุเร นิพฺพตฺติตฺวา ตตฺถ ยาวตายุํ  
จตฺวา, ทสสทฺสจกฺกวาทฺเตวตาทิ สันนิปตฺติตฺวา

“กาโลยฺนเต มหาวีร,  
สทฺวํ คารยฺนโต

อุปฺปชฺช มาตฺตูกุจฺฉิ,  
พฺพชฺช สุตฺตํ อมตํ ปทฺนติ

วุตฺเต, ปญฺจ มหาวีโลกนํ วิโลเกตฺวา ตโต จโต สกฺยราชกุเล  
ปฏฺิสนฺธิ คเหตฺวา ตตฺถ มหาสมฺปตฺติยา ปรีจริยมาโน อนุกฺกเมน  
ภทฺธิโยพฺพนํ ปตฺวา ตินฺณํ อุตฺตุนํ อนฺจฺฉวิเกสฺส ติสฺส ปาสาทิสฺส  
เทวโลกสิรี วิย รชฺชสิรี อนฺจฺฉวโนโต อุยฺยานกิปาย คมนสมเย  
อนุกฺกเมน ชินฺณพฺยาธิมตฺตสงฺขาเต ตโย เทวทูเต ทิสฺวา

๘. สลยชย วตุถ ๗๗

สลยชยสวโค นวตติตว จตุตถวเร ปพพชิตํ ทิสว “สทร  
ปพพชชาติ ปพพชชย รุจิ อุปปาเทตว อุตยานํ คนตว ตตถ  
ทิวสํ เขเปตว มงคโปกขรณตีเร นิสินโน กปปกเวสํ คเหตุว  
อากเตน วิสสุกมมุนา เทวปุตเตน อลงกตปฏิตโต ราชุลกุมารส  
ชยตสสนํ สุตว ปุตตสเนหสส พลวภาวํ ญตว “ยาว อิทํ  
พนุณํ น พนุชติ, ตาวเทว นินทิสสามิติ จินเตตว สายํ นครํ  
ปวิสสูโต

“นิพพุตา นูน สว มาตา, นิพพุโต นูน สว ปิตา,  
นิพพุตา นูน สว นารี, ยสสยํ อิติสว ปตติ

กิสวโคตมียา นาม ปิตุจจธิตาย ภาสิตํ อิมํ คาลํ สุตว  
“อหํ อิมาย นิพพุตปทํ สววิโตติ คีวโต มุตตาทารํ โอมุญจิตว  
ตสสา เปเสตว อตตโน ภวนํ ปวิสิตว สิริสยเน นิสินโน,  
นิททุปกตานิ นากุกิตถินํ วิปการํ ทิสว นิพพินนทโย จนนํ  
อุฏฐาเปตว กนถกํ อหระเปตว กนถกํ อารุยุห จนนสหาโย  
ทสสสสจกกวาพเทวตาทิ ปวิสโต มหาภินิกขมนํ นิกขमितว  
อโนมานทิตีเร ปพพชิตว อนุกกเมน ราชคหํ คนตว ตตถ  
ปิณทาย จริตว ปณทวปพตปพวเร นิสินโน มคชรยณ  
รชเชน นิมนุตติมาโน ตํ ปฏิกขิปิตว สพพณณตํ ปตว อตตโน  
วิชิตํ อากมนตถาย เตเน คหิตปฏิตโย อพารณจ อุททกณจ  
อุปสงกमितว เตสํ สนตติเก อธิคตวิเสสํ อนลงกริตว จพพสสนานิ  
มหาปชานํ ปทหิตว วิสาขปณณมิติวเส ปาโต ว สชชต

๘. สลยชย วตุถ ๗๘

ทินนํ ปายาสํ ปริภุชิตฺวา เนรยฺชราย นทียา สุวณฺณปาทิ  
ปวาเหตฺวา เนรยฺชราย นทียา ตีเร มหาวนสฺสเท นานาสมাপตฺติหิ  
ทิวสภาคํ วิตินาเมตฺวา สายณฺหสมเย โสตฺถิเยน ทินนํ คิณฺ  
คเหตฺวา กาเพน นาคราเชน อภิตฺถุตฺตฺถุโณ โฟธิมณฺฑํ อารยฺห  
คิณานิ สนฺนริตฺวา “น ตาวิมํ ปลลฺงกํ ภินฺทิสฺสามิ, ยาว  
เม อนุปาทาย อาสเวหิ จิตฺตํ น วิมฺจุจิสฺสตีติ ปฏฺิณฺณํ กตฺวา  
ปฺรตฺถาภิมุโข นิสฺสีทิตฺวา, สุริเย อนตฺถงฺกมิตฺเตยฺว, มารพลํ วิชฺมิตฺวา  
ปจฺมยาเม ปุพฺเพนิวาสถาณํ มชฺฌิมยาเม จุตฺตปฺปาทถาณํ ปตฺวา  
ปจฺฉิมยามาวसानเ ปจฺจยาการเ ถาณํ โอตารेतฺวา อรฺุณฺณคฺคฺคฺคฺค  
ทสฺพลจฺจเวสสารชฺชาทิสฺสพฺพคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค  
สพฺพพฺพคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค  
วิชฺมิตฺวา สตฺตตฺตตฺตาหํ โฟธิมณฺฑเต วิตินาเมตฺวา อฏฺฐเม  
สตฺตตฺตาเห อชฺปาลนิกฺโรธมฺเเล นิสฺสินฺโน ฐมฺมคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค  
อปฺโปสฺสคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค  
พฺรหฺมุนา อายาจิตฺฐมฺมเทสฺโน พุทฺธจฺกฺขุนา โลกํ โอโลเกตฺวา  
พฺรหฺมโน อชฺเชสนํ อธิวเสตฺวา “กสฺส นฺุ โข อหํ ปจฺม  
ฐมํ เทเสยฺยนฺติ โอโลเกนฺโต อาพารุทฺทกานํ กาลกตภาวํ ญตฺวา  
ปญฺจวคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค  
กาสิปฺริ คจฺฉนฺโต อนฺตรามคฺเค อุปเกน อาชีวเกน สทฺธิ  
มนฺเตตฺวา อาสาพฺพปฺญฺณมิตฺทวเส อิตฺธิปตฺเน มิคทาเย ปญฺจวคฺคฺค  
ภิกฺขุณํ วสนญฺจานํ ปตฺวา เต อนฺนญฺจวิเกน สมฺมทาจารเณ สมฺมทาจรฺนเต  
สลฺยลาเปตฺวา อญฺญาโกณฺฑลญฺลปฺปมฺเฆ อญฺจารสพฺรหฺมโกณฺฑิโย

## ๘. สลยชย วตุถ ๗๕

อมตปานํ ปาเนนโต ฌมมจกํ ปวตเตตฺวา ปวตฺติตปวรฌมมจกโก  
ปณฺณมียํ ปกฺขสฺส สพฺเพปิ เต ภิกฺขุ อรหตฺเต ปตฺติจฺหาเปตฺวา  
ตํทิวสเมว ยสฺสสฺส กุลปฺตตฺสสฺส อุปนิสฺสยสมฺปตฺตํ ทิสฺวา ตํ  
รตฺติภาเค นิพฺพินฺนํทิตฺวา เหนํ ปหาย นิภฺขมนฺตํ “เอหิ ยสาติ  
ปกฺโกสตีตฺวา ตสฺมีเยว รตฺติภาเค โสตาปตฺติผลํ ปาเปตฺวา  
ปฺนทิวเส อรหตฺตํ ปาเปตฺวา อปเรปิ ตสฺส สหายเก จตฺตปณฺณาสชเน  
เอหิภิกฺขุปพฺพชฺชาย ปพฺพาเซตฺวา อรหตฺตํ ปาเปสิ ฯ เอวํ  
โลเก เอกสฺสญฺชียา อรหฺนเตสฺส ชาเตสฺส, วุตฺถวสฺโส ปวเรตฺวา  
“จรถ ภิกฺขเว จาริกนฺติ สญฺจิกภิกฺขุ ทิสาสฺส เปเสตฺวา สยํ  
อฺรุเวลํ กจฺจนฺโต อนฺตรามกฺเค กปฺปาสิทวณฺณเต ติสฺชเน  
ภทฺทวคฺคิยฺกมฺมาเร วินสิ ฯ เตสฺส สพฺพปจฺจิมโก โสตาปนฺโน,  
สพฺพุตฺตโม อนาคามี อโหสิ ฯ เตปิ สพฺเพ เอหิภิกฺขุภาเวเนว  
ปพฺพาเซตฺวา ทิสาสฺส เปเสตฺวา สยํ อฺรุเวลํ คนฺตฺวา อทฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต  
ปาณฺหาริยสฺสทฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต  
เตภาทิกชฺฉิเล วินเตฺวา เอหิภิกฺขุภาเวเนว ปพฺพาเซตฺวา คยาสิเส  
นิตฺตีทาเปตฺวา อาทิตฺตปฺริยายเทสฺนาย อรหตฺเต ปตฺติจฺหาเปตฺวา  
เตน อรหฺนตสฺสทฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต  
โมเจสฺสทฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต  
กิริ อากโตติ สุตฺวา ทฺวาทสนฺนุเตหิ พฺรหฺมณฺณคหปติเกหิ สทฺธิ  
อากตสฺส รณฺโณ มรฺุรฌมมกํ กเถนฺโต ราชาเน อเอกาทสฺหิ  
นฺนุเตหิ สทฺธิ โสตาปตฺติผลํ ปตฺติจฺหาเปตฺวา เอกํ นนฺตํ สรณฺตฺส

៨. ឥសូឡយ វត្ថុ ៨០

ปฏิจฺฉาเปตฺวา      ปุณฺทิวเส      สกฺกเกน      เทวธมฺมา      มาณวกถุญฺญํ  
 คเหตฺวา      อภิตฺตฺตคฺคฺโณ      ราชคหนครํ      ปวฺลิตฺวา      ราชนินเวสเน  
 กตฺมตฺตกจิโจ      เวฬุณารามํ      ปฏิกฺคเหตฺวา      ตตฺถ      วาสํ      กปฺเปสิ ฯ  
 ตตฺถ      นํ      สาริปุตฺตโมคฺคฺคลานา      อุปสงฺกมฺมิตฺสุ ฯ      ตตฺถายํ      อนุปฺพุทฺธิกา:

อนุปบุเนเยว หิ พุทุเช, ราชคหโต อวิทุเร “อุปติสฺสคามา  
จ โกลิตคามา จาติ เทว พุราหุมนคามา อเหสฺ ๑ เตส  
อุปติสฺสคามา สาริยา นาม พุราหุมนิยา คพฺภสฺส ปติฏฺฐิตทิวเสเยว  
โกลิตคามา โมคฺคลฺลียา นาม พุราหุมนิยาปิ คพฺโภ ปติฏฺฐหิ ๑  
ตานิ กิร เทวปี กุลานิ ยาว สตุตฺตา กุลปรีวภูฏา อาพทุช-  
ปฏีพทุชสหายกาเนว ๑ ตาสฺ ทุวินฺนปี เอกทิวสเมว คพฺภปริหาร  
อํสฺ ๑ ตา อุโภปี ทสฺมาสจฺเจน ปุตุเต วิชายีสุ ๑ นามคฺคหณทิวเส  
สาริยา พุราหุมนิยา ปุตุตฺตสฺส อุปติสฺสคามาเก เขฏฺฐกุลสฺส ปุตุตฺตตา  
“อุปติสฺสโสติ นามํ อํสฺ ๑ อิตฺรสฺส โกลิตคามา เขฏฺฐกุลสฺส  
ปุตุตฺตตา “โกลิตฺโตติ นามํ อํสฺ ๑ เต อุโภปี วุฑฺฒิมฺนวย  
สพฺพลิปฺปานํ ปาริ อคฺมํสฺ ๑ อุปติสฺสมาณวสฺส กิพฺพนตฺถาย นที  
วา อุยฺยานํ วา คมนกาเล ปญจ สุวณฺณสีวิกาสดานิ ปรีวารานิ  
โหนติ, โกลิตมาณวสฺส ปญจ อาชณฺณวรตฺสดานิ ๑ เทวปี ชนา  
ปญจปญจมาณวสฺสตปรีวารานิ โหนติ ๑ ราชคเห จ อนุสํวจฺจนเร  
คิรคฺคสมชฺโช นาม โหติ ๑ เตสฺ ทุวินฺนปี เอกภูฏาเนเยว  
มณฺจาติมณฺจํ พนฺชนฺติ ๑ เทวปี เอกโตว นิสิตฺติวา สมชฺช  
ปสฺสนฺตา หสิตพฺพภูฏาเน หสนฺติ, สํเวคภูฏาเน สํเวคํ อาปชฺชนฺติ,

## ๘. สลยชย วตุถ ๘๑

ทายั ทาตุ์ ยุตุตฏจाने ทายั เทนุติ ๑ เตสั อิมินา นิยาเมน  
เอกทิวสั สมชั ปสฺสนุนตานั ปรีปากคตตุตา ฌาณสฺส ปุริมทิวเสสุ  
วिय หลิตพพฏจाने หาโส วา สัเวกฏจाने สัเวโค วา ทายั  
ทาตุ์ ยุตุตฏจाने ทายั วา นาโหสิ ๑ เทว ปน ชนา เอวั  
จินตยีสุ “กั เอตถ โอโโลกตพพั อตฺถิ, สพเพปิเม อปฺปตฺเต  
วสฺสสเต อปฺนุณตฺติกาวั คมิสฺสนุติ, อมฺเหหิ ปน เอกั  
โมกฺขชมฺมํ ปรีเยสิตุ์ วฏฺฐตฺติ อารมฺมณั คเหตฺวา นิสฺสึทิสฺ ๑  
ตโต โกลิตโต อุปตฺติสฺสั อาท “สมฺม อุปตฺติสฺส ตฺวํ น อญฺเญสุ  
ทิวเสสุ วिय หฏฺฐปหฏฺฐโ, อิทานิ อนตฺตมฺนชาตุโกลิ, กิณฺเต  
สลฺลกฺขิตฺตุนฺติ ๑ โส อาท “สมฺม โกลิต ‘เอเตสั โอโลกเน สาริ  
นตฺถิ, นีรตฺถกเมตฺ, อตฺตโน โมกฺขชมฺมํ คเวสิตุ์ วฏฺฐตฺติ อิทํ  
จินตฺยโนโต นิสฺสนโนมฺหิ, ตฺวํ ปน กสฺมา อนตฺตมโนสฺสึทิสฺ ๑ โสปิ  
ตเถวาท ๑ อตฺตสฺส อตฺตนา สทฺธิ์ เอกชฺฌาसยตฺ ฌตฺวา อุปตฺติสฺโส  
อาท “สมฺม อมฺหากั อุกฺกิณฺนปี สฺวจินฺติตฺ, โมกฺขชมฺมํ ปน คเวสิตุ์  
วฏฺฐตฺติ, คเวสนฺเตหิ นาม เอกั ปพฺพชฺช ลทฺฐั วฏฺฐตฺติ,  
กสฺส สนฺติเก ปพฺพชามาทิ ๑

เตน โข ปน สมเยน สลยชโย ปรีพฺพาชโก ราชคเ  
ปฏิวสตี มหตฺติยา ปรีพฺพาชกปรีสา ย สทฺธิ์ ๑ เต “ตสฺส สนฺติเก  
ปพฺพชิสฺสสามาทิ ปญฺจมาณวกสตานิ “สิวิกาโย จ รเถ จ  
คเหตฺวา คจฺจนตฺติ อญฺโยเชตฺวา ปญฺจหิ มาณวกสเตหิ สทฺธิ์  
สลยชยสฺส สนฺติเก ปพฺพชิสฺ ๑ เตสั ปพฺพชิตกาลโต ปฏฺจาย

## ๘. สลฺยช วตฺถ ๘๒

สลฺยชโย อติเรกลากคฺคยสคฺคปฺปตฺโต อโหสิ ฯ เต กติปาเหเนว  
สพฺพํ สลฺยชสฺส สมํ ปริคฺคณฺหิตฺวา “อาจริย ตุมหากํ ชานนสมโย  
เอตฺตโกว อุทาหุ อุตฺตรีปิ อตฺถิติ ปุจฺฉีสุ ฯ “เอตฺตโกว,  
สพฺพํ ตุมเหหิ ฌาตุนฺติ วุตฺเต, เต จินฺตยีสฺส “เอวํ สติ, อิมสฺส  
สนฺติเก พุรหฺมจริยวาโส นีรตฺถโก, มํ โมกฺขธมฺมํ กเวสิตฺถํ  
นิกฺขนฺตา, โส อิมสฺส สนฺติเก อุปฺปาเทตฺถํ น สกฺกา, มหา  
โจ ปน ชมฺพุทฺธิโป, คามนิกฺคชนปทราชาชนิโย จรฺนฺตา อทฺธา  
โฆกฺขธมฺมเทสํ กณฺจิจิ อาจริยํ ลภิสฺสามาติ ฯ ตโต ปุญฺจาย  
“ยตฺถ ยตฺถ ปณฺชิตา สมณพฺราหฺมณา สนฺตฺติ วทฺนฺติ; ตตฺถ  
ตตฺถ คนฺตฺวา สากจฺณํ กโรนฺติ ฯ เตหิ ปุญฺจปณฺหํ อญฺเญ กเถตฺถํ  
น สกฺโกนฺติ, เต ปน เตสํ ปณฺหํ วิสฺสชฺเชนฺติ ฯ เอวํ สกฺลชฺมพุทฺธิปิ  
ปริคฺคณฺหิตฺวา นินฺตฺติคฺวา สกฺกฺจฺจานเมว อาคฺนฺตฺวา “สมฺม  
โกลิต อมฺเหสุ โย ปจฺมํ อมตํ อธิคฺจฺจติ, โส อาโรเจตฺตุติ  
กตฺถิํ อกํสุ ฯ

เอวํ เตสุ กตฺถิํ กตฺวา วิหรนฺเตสุ, สตฺถา วุตฺตานุกฺกเมน  
ราชคหํ ปตฺวา เวพฺพนํ ปฏิกฺคเหตฺวา เวพฺพเน วิหรติ ฯ ตทา  
“จรฺถ ภิกฺขเว จาริกํ พหุชนฺหิตายาติ รตนตฺตยคฺคณฺปฺปกาสนตฺถํ  
อุยฺโยชิตานํ เอกสฺสจฺจิยา อรหฺนฺตานํ อนฺตเร ปณฺจวคฺคิยานํ  
อพฺภนฺตเร อสฺสชฺชิตฺเถโร ปฏินินฺตฺติคฺวา ราชคหํ อาคโต ปฺนทิวเส  
ปาโตว ปตฺตจิวรมาทาย ราชคหํ ปิณฺฑทาย ปาวิสิ ฯ ตสฺมี สมเย  
อุปติสฺสปริพฺพาชโก ปาโตว ภตฺตกิจฺจํ กตฺวา ปริพฺพาชการามํ



## ๘. สลฺยช วตฺถุ ๘๓

คจฺจนโต เถรํ ทิสฺวา จินฺตสฺสี “มยา เอวฺรูปโป นาม ปพฺพชิตฺโต  
น ทิฏฺฐปฺพุโปเยว, เย โลเก อรหฺนโต วา อรหตฺตมกฺคํ วา  
สมาปนฺนา, อยํ เตสํ ภิกฺขุ อลฺยตโร; ยนฺนุนาหํ อิมํ ภิกฺขุ  
อุปสงฺกมิตฺวา ปุจฺเจยฺย ‘กํสึ ตฺวํ อาวุโส อุทฺทิสฺส ปพฺพชิตฺโต,  
โก วา เต สตฺถา, กสฺส วา ตฺวํ ฌมฺมํ โรเจสฺสีติ ฯ’ อตฺตส  
เอตทโหสิ “อกาโล โข อิมํ ภิกฺขุ ปญฺหํ ปุจฺฉิตฺตํ, อนฺตรฆรํ  
ปวิฏฺโฐ ปิณฺฑาย จรติ; ยนฺนุนาหํ อิมํ ภิกฺขุ ปิณฺฑิจิตฺโต ปิณฺฑิจิตฺโต  
อนุพฺนุชฺชยฺย, อตฺถิเกหิ อุปฺภาตํ มกฺกนฺติ ฯ’ โส เถรํ ลทฺธปิณฺฑปาตํ  
อลฺยตโร โอกาสํ คจฺจนตํ ทิสฺวา นิสฺสิตฺตูกามตฺถจฺจสฺส ลตฺวา อตฺตโน  
ปริพฺพาชกปิจกํ ปญฺญาเปตฺวา อทาสี ฯ ฆตฺตกิจฺจปริโยสานเปสฺส  
อตฺตโน กุณฺฑิกาย อุทกํ อทาสี ฯ เอวํ อาจริยวตฺตํ กตฺวา  
กตฆตฺตกิจฺเจน เถเรน สทฺธิ มรฺฐปฏฺธิสฺสณฺธารํ กตฺวา เอวมาห  
“วิปฺปสฺสนานิ โข เต อาวุโส อินฺทฺริยานิ, ปริสุทฺโธ นวฺวณฺโณ  
ปริโยทาโต; กํสึ ตฺวํ อาวุโส อุทฺทิสฺส ปพฺพชิตฺโต, โก วา เต  
สตฺถา, กสฺส วา ตฺวํ ฌมฺมํ โรเจสฺสีติ ปุจฺฉิ ฯ’ เถโร จินฺตสฺสี  
“อิมे ปริพฺพาชกา นาม สาสนสฺส ปฏฺธิปกฺขณฺฏา, อิมสฺส สาสเน  
คมภีรตํ ทสฺเสสฺสสามิตฺติ อตฺตโน นวกภาวํ ทสฺเสนฺโต อาห  
“อหํ โข อาวุโส นโว อจิริปพฺพชิตฺโต อรฺุณาคโต อิมํ ฌมฺมวินยํ,  
น ตาว สกฺขิสฺสสามิ วิตฺถาเรน ฌมฺมํ เทเสตฺตุนฺติ ฯ’ ปริพฺพาชโก  
“อหํ อุปติสฺสโส นาม, ตฺวํ ยถาสตฺติยา อปฺปํ วา พหุํ วา วท,  
เอตํ นยสฺเตน นยสฺสเสน ปฏฺธิวิชฺฉิตฺตํ มยฺหํ ภาโรติ วตฺวา อาห

๘. สลฺยช วตฺถ ๘๔

“อโปป วา พหุ วา ภาสสฺส, อตฺถณฺณว เม พฺรหฺม,  
อตฺถณฺณว เม อตฺโถ ก็ กาหสิ พุณฺณนํ พหุณฺติ ฯ  
เอวํ วตฺเต, เถโร

“เย ฐมฺมา เหตุปฺปภา, เตสํ เหตุํ ตถาคโธ,  
เตสญฺจ โย นิโรธํ จ; เอวํวาทิ มหาสมฺโณติ  
คาถมาห ฯ ปริพฺพาชโก ปจฺมปททวฺยเมว สุตฺวา สหสฺสนยสมฺปนฺเน  
โสตาปตฺติผลํ ปตฺติจฺหิ ฯ อิตฺรํ ปททวฺยํ โสตาปนฺนกาเล นิฏฺฐาเปสิ ฯ  
โส โสตาปนฺโน หุตฺวา อุปรวิเสสํ อปฺปวตฺตนฺเต “ภวิสฺสตี อตฺถ  
การณฺนติ สลฺลภฺเขตฺวา เถโร อาห “ภนฺเต มา อุปริ ฐมฺมเทสนํ  
วทฺธยิตฺถ, อตฺถกเมว โหตุ, กุหิ อมฺหากํ สตฺถา วสตีติ ฯ  
“เวพฺพเน อาวุโสตี ฯ “เตนหิ ภนฺเต ตุมฺहे ปฺรโต ยถ; มยฺหํ  
เอโก สหายโก อตฺถิ, อมฺहेหิ จ อญฺณมญฺญํ กตฺติกา กตา  
‘โย ปจฺมํ อมตํ อธิคจฺจติ, โส อาโรเจตฺถติ อหนตํ ปฏฺิณฺณ  
โมเจตฺวา สหายกํ กहेตฺวา ตุมฺหากํ คตฺมกฺเคนว สตฺถุ สนฺตีกํ  
อาคมิสฺสามีติ ปญฺจปฺปตฺติจฺเจเตน เณรสฺส ปาเทสฺส นิปตฺติว  
ติกฺขตฺตํ ปทกฺขิณํ กตฺวา เถโร อุยฺโยเชตฺวา ปริพฺพาชการามาภิมุโข  
อคฺมาสิ ฯ โกลิตฺตปริพฺพาชโก ตํ ทูรโต ว อากจฺจนตํ ทิสฺวา  
“อชฺช มยฺหํ สหายกสฺส มุขวณฺโณ น อญฺณทิวเสสฺส วีย,  
อทฺธานน อมตํ อธิคตํ ภวิสฺสตีติ อมตาทิคมํ ปุจฺฉิ ฯ โสปีสฺส  
“อามาวุโส อมตํ อธิคตฺนติ ปฏฺิขานิตฺวา ตเมว คาลํ อภาสิ ฯ

## ๘. สลฺยชย วตฺถุ ๘๕

คาลาปริโยสานเน โกลิโต โสตาปตฺติผล ปตฺติจฺหิตฺวา อาห  
“กุหิ กิร สมฺม อมฺหากํ สตุถา วสตีติ ฯ “เวพฺพวเน กิร  
สมฺม, เอวํ โน อจฺริเยน อสฺสชิตฺเตเรน กถิตฺนฺติ ฯ “เตนหิ  
สมฺม อายาม, สตุถารํ ปสฺสิสฺสสามาติ ฯ สารีปฺตตฺตเถโร จ นามส  
สทาปิ อจฺริยปฺชโก ว; ตสฺมา สหายกํ เอวมาห “สมฺม  
อมฺเหหิ อธิคตํ อมตํ อมฺหากํ อจฺริยสฺส สลฺยชยปริพฺพาชกสฺสาปิ  
กเถสฺสาม, พุชฺฌมานโน ปฏฺวิวิฆฺณิสฺสติ, อปฺปฏฺวิวิฆฺณนฺโต อมฺหากํ  
สทฺทหิตฺวา สตุถุ สนฺติกํ คมิสฺสติ, พุทฺธานํ เทสนํ สุตฺวา มกฺกผลปฏฺวิเว  
กริสฺสตีติ ฯ ตโต เทวปี ชนา สลฺยชยสฺส สนฺติกํ อคมํสุ ฯ  
สลฺยชโย เต ทิสฺวา “กึ ตาตา โกจิ โว อมตมกฺกเทสโก  
ลทฺโธติ ปุจฺฉิ ฯ “อาม อจฺริย ลทฺโธ; พุทฺโธ โลเก อุปฺปนฺโน,  
ธมฺโม อุปฺปนฺโน, สงฺฆो อุปฺปนฺโน; ตุมฺहे ตฺวจฺเณ อสारे วิจฺรธ,  
เอธ, สตุถุ สนฺติกํ คมิสฺสสามาติ ฯ “คจฺฉน ตุมฺเห, อหํ น  
สฺกขิสฺสามีติ ฯ “กึการณฺติ ฯ “อหํ มหาชนสฺส อจฺริโย หุตฺวา วิจฺริ,  
ตสฺส เม อนฺเตวาสิกวาโส จาญฺเีย อุทกจฺลนภาวูปตฺตติสทฺธิโส,  
น สฺกขิสฺสามหํ อนฺเตวาสิกวาสํ วสิตฺนฺติ ฯ “มา เอวํ กริตุถ  
อจฺริยาติ ฯ “โหนฺตุ ตาตา, คจฺฉน ตุมฺเห, นานํ สฺกขิสฺสามีติ ฯ  
“อจฺริย โลเก พุทฺธสฺส อุปฺปนฺนกาลโต ปฏฺจาย มหาชนโน  
คณฺฐมาลาทิตฺตโธ คนฺตฺวา ตเมว ปุชฺเชสฺสติ, มยฺปิ ตตฺถเอว  
คมิสฺสสาม, ตุมฺहे กึ กริสฺสเถติ ฯ “ตาตา กิณฺณุ โข อิมสฺมี  
โลเก ทนฺธา พหุ, อุทาหุ ปณฺทิตาติ ฯ “ทนฺธา อจฺริย พหุ,

## ๘. สลยชย วตุถ ๘๖

ปณฺฑิตา นาม กติปยาเอว โหนฺตฺติ ๑ “เตนหิ ตาตา ปณฺฑิตา  
ปณฺฑิตา สมณฺณสฺส โคตมฺณสฺส สนฺตํกํ คมฺมิตฺตํ, ทนฺธา ทนฺธา  
มม สนฺตํกํ อากมฺมิตฺตํ; กจฺจน ตุมฺเห, นานํ คมฺมิตฺตํ ๑ เต  
“ปณฺณายิตฺตํ ตุมฺเห อจฺริยาติ ปกุกมฺมิตฺตํ ๑ เตสฺส กจฺจนเตสฺส,  
สลยชยสฺส ปริสา ภิชฺชิ ๑ ตสฺมี ขณฺเ อารามํ ตฺวณฺโณ อโหสิ ๑ โส  
ตฺวณฺโณ อารามํ ทิสฺวา อฺนุหํ โลหิตํ นทฺเทติ ๑ เตหิปี สทฺธิ กจฺจนเตสฺส  
ปณฺณจฺจ ปรีพพชกสฺส, สลยชยสฺส ปริสา อทฺตมฺมเตยฺยสฺตานิ  
นิวตฺตํ ๑ อตฺตโน อณฺเฏวสฺสเกหิ อทฺตมฺมเตยฺยเหหิ ปรีพพชกสฺสเทหิ  
สทฺธิ เวพฺพณํ อคฺมํ ๑

สตฺถา จตฺตปรีสมชฺชณฺเ นิสฺสินฺโน ฐมฺมํ เทสฺสนฺโต เต ทฺวโรโต ว  
ทิสฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ “เอเต ภิกฺขเว เทว สหายกา อากจฺจนฺติ  
โกลิโต จ อฺปตฺติสฺโส จ, เอตํ เม สวากฺยํ ภวิสฺส  
อคฺคํ ภทฺตยฺกนฺติ ๑ เต สตฺถารํ วนฺทิตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสีทิสฺส ๑  
เต ภควนฺตํ เอตทวโจ “ลภฺยยาม มยํ ภนฺเต ภควโต สนฺตํเก  
ปพฺพชฺช; ลภฺยยาม อฺปสมฺปทนต์ ๑ “เอถ ภิกฺขโวติ ภควา  
อโวจ, “สวากฺขาโต ฐมฺโม, จรธ พฺรหฺมจฺริยํ สมฺมา ทฺวชฺช  
อนฺตกิริยาติ ๑ สทฺเพปี อิทฺธิมยปตฺตจิวรรธา วสฺสสติกตฺเถรา  
วีย อเหสฺส ๑ อถ เนสํ ปริสา จริยาเวสน สตฺถา ฐมฺมเทสนํ  
วทฺเทติ ๑ จเปตฺวา เทว อคฺคสวเก อวเสสา อรหฺตํ ปาปุณฺสี ๑  
อคฺคสวากนํ ปน อฺปริมคฺคกิจฺจํ น นิฏฺจาสิ ๑ กิการณา ?  
สวากปารมีฌานสฺส มหนฺตตาย ๑ อถายสฺมา มหาโมคฺคัลลาโน

๘. สลฺยช วตฺถ ๘๗

ปพฺพชิตทิวสโต สตฺตเม ทิวเส มคฺชรรณฺเจ กลฺลวาลคามกั  
อุปนิสฺสาย วิหรนฺโต, ถินมิทฺเธ โอฏฺกมฺนฺเต, สตฺถารา  
สํเวชิตฺถ ถินมิทฺธํ วิโนเทตฺวา ตถาคเตน ทินฺนํ ธาตุกมฺมญฺจานํ  
สุณฺนโต ว อุปริมกฺกตฺตยภิกฺขุํ นิฏฺฐาเปตฺวา สวากปารมีฌานสฺส  
มตฺถกํ ปตฺโต, สารีปุตฺตตฺถโรปิ ปพฺพชิตทิวสโต อทฺตมมาสํ  
อติภูกมิตฺวา สตฺถารา สทฺธิํ ตเมว ราชคหํ อุปนิสฺสาย สฺวกรชาตเลณฺเ  
วิหรนฺโต, อตฺตโน ภากิเนยฺยสฺส ทิฆนฺนชปริพฺพาชกสฺส เวทนาปริคฺคห-  
สฺสตฺตมฺนฺเต เทสิยมาเน, สุตฺตานุสาเรณ ฌานํ เปเสตฺวา ปรสฺส  
วฑฺฒิตํ ภตฺตํ ภูณฺชนฺโต วิย สวากปารมีฌานสฺส มตฺถกํ ปตฺโต ฯ  
“นฺนุ จายสฺมา มหาปญฺโฆ, อถ กสฺมา มหาโมคฺคัลลฺลานโต  
จิรตเรณ สวากปารมีฌานํ ปาปุณฺธิติ ฯ ปริกมฺมมหนฺตตาย ฯ ยถา  
หิ ทฺวคฺคตมฺนฺสสา กตฺถจิ คนฺตุกามา จิปรเมว นิภขมฺนฺติ, ราชญํ  
ปน หตฺถิวนกปฺปนาทึ มหนฺตํ ปริกมฺมํ ลทฺฐํ วญฺญติ; เอวํ  
สมฺบพฺมิตํ เวทิตพฺพํ ฯ ตํทิวสเมว ปน สตฺถา วฑฺฒมานกจฺฉายาย  
เวพฺพวเน สวากสนฺนิปาตํ กตฺวา ทฺวินฺนํ เถรานิ อคฺคสวากญฺจานํ  
ทตฺวา ปาณฺโณภํ อุทฺธิสิ ฯ

ภิกฺขุ อชฺชฌายีสุ “สตฺถา มุโขโลกเนน ภิกฺขุณฺโณ เทติ,  
อคฺคสวากญฺจานํ เทนฺเตน นาม ปจฺมํ ปพฺพชิตานํ ปญฺจวคฺคิยานํ ทาตุํ  
วญฺญติ, เอเต อนฺโณโลเกนฺเตน ยสฺสเถรปฺปมฺขานํ ปญฺจปญฺญาสา  
ภิกฺขุณฺโณ ทาตุํ วญฺญติ, เอเต อนฺโณโลเกนฺเตน ภทฺทวคฺคิยานํ, เอเต  
อนฺโณโลเกนฺเตน อรุเณลลสฺสปาทีนํ เถภาติกานํ; เอเต ปน เอตฺตเก

## ๘. สลฺยชย วตฺถุ ๘๘

ปหาย สพฺพปจฺจนา ปพฺพชิตานํ อคฺคสาวกญฺจานํ เทนฺเตน มุขํ  
โอโลเกตุวา ทินฺนุนฺติ วทิสฺส ฯ สตุถา “กึ กเถถ ภิกฺขเวติ ปุจฺฉิตฺวา,  
“อิทํ นามาติ วุตฺเต, “นาหํ ภิกฺขเว มุขํ โอโลเกตุวา ภิกฺขุณฺ  
เทมิ, เอเตสํ ปน อุตฺตนา อุตฺตนา ปตฺติตปตฺติตเมว เทมิ;  
อณฺณาโกณฺทณฺโณ หิ เอกสฺมี สสฺเส นว อคฺคสสฺสทานานิ  
เทนฺโต น อคฺคสาวกญฺจานํ ปตฺเถตุวา อทาสี, อคฺคธมฺมํ ปน  
อรหตุตํ สพฺพปจฺจํ ปฏฺวิวิชฺฌิตุํ ปตฺเถตุวา อทาสีติ ฯ “กถา ภควาติ ฯ  
“สุณฺนิสฺสถ ภิกฺขเวติ ฯ “อาม ภนฺเตติ ฯ

“ภิกฺขเว อิตฺโต เอกนวุตฺติกปฺเป วิปสฺสี ภควา โลเก  
อุทฺปาติ ฯ ตทา “มหากาโล จุลลกาโลติ เทว ภาติกา กุญฺญมฺพิกา  
มหนฺตํ สาลิกฺเขตฺตํ วปาเปสฺสุ ฯ อเถกทิวสํ จุลลกาโล สาลิกฺเขตฺตํ  
คนฺตุวา เอกํ สาลิกฺพฺภํ ผาเลตุวา ขาติ ฯ อติมธฺรํ อโหสิ ฯ โส  
พฺพุทฺธปฺปมฺขสฺส สขฺมสฺส สาลิกฺพฺภานํ ทาตุกาโม หุตฺวา เชฏฺฐภาตีกํ  
อุปสงฺกมิตฺวา “ภาติก สาลิกฺพฺภํ ผาเลตุวา พฺพุทฺธานํ อนุจฺฉวิกํ  
กตุวา ปจฺจาเปตุวา ทานํ เทมาติ อาท ฯ “กึ วเทสิ, สาลิกฺพฺภํ  
ผาเลตุวา ทานํ นาม เนว อตีเต ญฺตปฺพุพฺพํ, นานาคเต ภวิสฺสติ,  
มา สสฺสํ นาสยฺยติ ฯ โส ปฺนปฺปนํ ยาจิเยว ฯ อถ นํ ภاتا  
“เตนฺหิ เขตฺตํ เทว โกญฺจาสฺเส กตุวา มม โกญฺจาสํ อนามสิตฺวา  
อตุตฺตโน เขตฺตโกญฺจาสฺเส, ยํ อิจฺฉสิ, ตํ กโรหีติ อาท ฯ โส  
“สาธฺวติ เขตฺตํ วิภิชิตฺวา พฺพุ มนุสฺสเส หตุถกมฺมํ ยาจิตฺวา สาลิกฺพฺภํ

## ๘. สลยชย วตุถ ๘๕

ผาเลตฺวา นิรุทเก จีเร ปจาเปตฺวา สปปิมฐสกุขราหิ โยเชตฺวา  
พุทฺธปฺปมฺขสฺส ภิกฺขุสงฺฆสฺส ทานํ ทตฺวา ภตฺตกิจฺจปรีโยसानเ  
“อิทํ ภนฺเต มม อคฺคทานํ อคฺคธมฺมสฺส สพฺพปจฺมํ ปฏฺวีธาย  
สํวตฺตตฺตฺติ อาท ๑ สตฺถา “เอวํ โหตฺถติ อนุโมทนํ อกาสิ ๑ โส  
เขตฺตํ คนฺตฺวา โอโลเกนฺโต สกลเขตฺเต กณฺณิกาพทุเทหิ วย  
สาลิสฺสเหหิ สลยณฺณํ ทิสฺวา ปญฺจวิธํ ปีตี ปฏฺฐิลภิตฺวา “ลาภา  
วต เมติ จินฺตฺเตตฺวา ปุณฺณกาเล ปุณฺณคฺคํ นาม อทาสิ, คามวาสีหิ  
สทฺธิ อคฺคสสฺสทานํ นาม อทาสิ; ลายเน ลายนคฺคํ, เวณิกเร  
เวณิกคํ, กลาปาทีสุ กลาปคฺคํ ขลคฺคํ ภณฺฑคฺคํ โกฏฺฐคฺคณฺติ  
เอวํ เอกสสฺเส นว วาเร อคฺคทานํ อทาสิ ๑ ตสฺส สพฺเพสุ  
วาเรสุ คหิตคหิตฺถจฺานํ ปรีปฺริ ๑ สสฺสํ อติเรกํ อฏฺฐจฺานสมฺปนฺนํ  
อโหสิ ๑ ธมฺโม นามส อตฺตทานํ รกฺขนฺตํ รกฺขติ ๑

ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี

ธมฺโม สฺสจฺินฺโน สฺสขมาวหาติ

เอตานิถฺโส ธมฺเม สฺสจฺินฺเน

น ทุคฺคตี คจฺฉติ ธมฺมจารีติ ๑

เอวเมว วิปฺสฺสติสมฺมาสมฺพุทฺธกาเล อคฺคธมฺมํ ปจฺมํ ปฏฺวีวิษณฺติ  
ปตฺถเนนฺโต นว อคฺคทานานิ อทาสิ ๑ อิตฺโต สตฺสทสฺสทปฺปมตฺถเก ปน  
หํสวตฺตีนคเร ปทุมุตฺตรพุทฺธกาเลปี สตฺตทานํ มหาทานํ ทตฺวา ตสฺส  
ภควโต ปาทุมฺเเล นิปฺชชิตฺวา อคฺคธมฺมสฺส ปจฺมํ ปฏฺวีวิษณฺนตฺถเมว

๘. สลฺลชย วตฺถ ๕๐

ปตฺถนํ จเปสึ ฯ อิติ อิมินา ปตฺถิตเมว มยา ทินฺนํ, นนํ มุขํ  
โอโลเกตฺวา เทมิตฺติ ฯ

“ยสฺสกุปฺปตฺตปมฺภา ปณฺจปณฺหาส ชนา กิํ กมฺมํ กริํสุ  
ภนฺเตติ ฯ “เอเตปิ เอกสฺส พุทฺธสฺส สนฺติเก อรหตฺตํ ปตฺถเนตฺตา  
พหุํ ปุณฺณกมฺมํ กตฺวา, อปรภาเค อนุปฺปนฺเน พุทฺธเ, สหายกา  
หุตฺวา วคฺคพฺนฺเชน ปุณฺณานิ กโรนฺตา อนาถสรีรานิ ปฏฺิขคฺคนฺตา  
วิจริํสุ ฯ เต เอกทิวสํ สคพฺมํ อิตฺถิํ กาลกตํ ทิสฺวา “ฉาเปสฺสามาติ  
สุสานํ หริํสุ ฯ เตสุ ปณฺจ ชเน “คฺมุเห ฉาเปถาติ สุสานเ  
จเปตฺวา เสสา คามํ ปวิจฺจหา ฯ ยสฺสทารโก ตํ สรีรํ สฺวเลหิ  
วิชฺฌิตฺวา ปริวตฺเตตฺวา ปริวตฺเตตฺวา ฉาเปนฺโต อสฺสภสฺสณฺถํ  
ปฏฺิถภิ ฯ อิตเรสํปิ จตฺถนํ ชนํ “ปสฺสถ โภ อิมํ สรีรํ ตตฺถ  
ตตฺถ วิทฺธสฺสจมฺมํ กพฺรโครูปํ วิย อสฺสจํ ทคฺคนฺธํ ปฏฺิณฺณนฺติ  
ทสฺเสสิ ฯ เตปิ ตตฺถ อสฺสภสฺสณฺถํ ปฏฺิถภิํสุ ฯ เต ปณฺจ ชนา คามํ  
คณฺตฺวา เสสสหายกานํ กถยิํสุ ฯ ยโส ปน ทารโก เกหํ คณฺตฺวา  
มาตาปิตฺถนญจ ภริยาย จ กเถสิ ฯ เต สพฺเพปิ อสฺสภํ ภาวยิํสุ ฯ  
อิทฺธเมเตสํ ปุพฺพกมฺมํ ฯ เตเนว ยสฺสสฺส อิตฺถาคาเร สุสานสฺสณฺหา  
อุปฺปชฺชิ ฯ ตาย จ อุปฺนิสฺสยสมฺปตฺติยา สพฺเพสํ วิเสสาธคโม  
นิพฺพตฺติ ฯ เอวํ อิมเ อตฺตนา ปตฺถิตเมว ลภิํสุ ฯ นนํ มุขํ  
โอโลเกตฺวา ทมฺมิตฺติ ฯ

“ภทฺทวคฺคิยา สหายกา ปน กิํ กริํสุ ภนฺเตติ ฯ “เอเตปิ  
ภิกฺขเว ปุพฺพพฺพุทฺธานํ สนฺติเก อรหตฺตํ ปตฺถเนตฺวา ปุณฺณานิ



## ๘. สลฺย วตฺถ ๕๑

กตฺวา, อปรภาเค อนฺุปฺปนเน พุทฺธ, ตีสรุตฺตา หุตฺวา ตฺนฺทิลอวาทํ  
สฺตฺวา สญฺจิวสฺสสทฺสทานิ ปญฺจ สีทานิ รกฺขีสุ ฯ เอวํ อิมปิ อตฺตนา  
ปตฺถิตปตฺถิตเมว ลภีสุ ฯ นานํ มุขํ โอลเกตฺวา ภิกฺขุณฺํ ทมฺมิตี ฯ

“อฺรเวลกสฺสปาทย ปน ภานฺเต ก็ กรีสุตฺติ ฯ “อรหตฺตเมว  
ปตฺถेतฺวา ปุณฺณานิ กรีสุ ฯ อิตฺถิ หิ เทวณฺุติกปฺเป ‘ติสฺโส  
สุสฺสตี เทว พุทฺธา อฺปฺปชฺชิสฺสุ ฯ สฺสพฺพุทฺธสฺส มหิณฺโท นาม  
ราชา ปิตา อโหสิ ฯ ตสฺมี ปน สมฺโพธิ ปตฺเต, รณฺโณ  
กนิญฺจปฺตฺโต อกฺกสาวโก, ปุโรหิตปฺตฺโต พุติยสาวโก อโหสิ ฯ  
ราชา สตฺถุ สนฺติกํ คนฺตฺวา “เชญฺจปฺตฺโต เม พุทฺโธ,  
กนิญฺจปฺตฺโต อกฺกสาวโก, ปุโรหิตปฺตฺโต พุติยสาวโกติ เต  
โอลเกตฺวา “มเมว พุทฺโธ, มเมว ธมฺโม, มเมว สงฺโฆ;  
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺสาคิ ติกฺขตฺตํ อูทานํ  
อูทานेतฺวา สตฺถุ ปาทุมฺเล นิปชฺชิตฺวา “ภานฺเต อิทานิ เม  
นฺวตฺิวสฺสสทฺสปริมาณสฺส อายุโน โกณฺิยํ นิสิตฺติว นินฺททายนกาโล  
วีย, อณฺเณสํ เคนทฺวารํ อคนฺตฺวา, ยาวานํ ชีวามิ, ตาว  
เม จตฺตาริ ปจฺจเย อธิวเสถาคิ ปณฺิณฺณํ คเหตุว นินฺทํ  
พุทฺธปญฺจานํ กโรติ ฯ รณฺโณ ปน อปเรปิ ตโย ปตฺตา อเหตุํ ฯ  
เตสุ เชญฺจสฺส ปญฺจ โยธสทานิ ปริวโร, มชฺฌิมสฺส ตีณิ,  
กนิญฺจสฺส เทว ฯ เต “มยฺมปิ ภาติกํ โภเชสฺสามาติ ปิตํ

## ๘. สลฺย วตฺถ ๕๒

โองาสํ ยาจิตฺวา ปุณฺณปุณฺณํ ยาจนฺตปิ อลภิตฺวา, ปจฺจนฺเต  
กุปิตํ, ตสฺส รูปสมนฺตถาย เปสิตา ปจฺจนฺตํ รูปสมฺตฺวา ปิตุ  
สฺนฺตํ อคฺมึสุ ฯ อถ เน ปิตา อลึงฺกิตฺวา สีเส จุมฺพิตฺวา  
“วริํ โว ตาตา ทมฺมิตฺติ อหา ฯ เต “สาธุ เทวาทิ วริํ คหิตํ  
กตฺวา ปุณฺ กติปาหจฺเยน ปิตรา “คณฺหถ ตาตา วรฺนฺติ  
วุตฺตา “เทว อมฺหากํ อณฺเณน เกณจิ อตุโถ นตฺติ, อิตฺ  
ปญฺจาย มยํ ภาทิํ โภเชตฺสสาม, อิมํ โน วริํ เทหิตฺติ อหํสุ ฯ  
“น เทมิ ตาตาติ ฯ “นิจฺกาลํ อเทนฺตา สตฺต สํวจฺจรานิ  
เทถาติ ฯ “น เทมิ ตาตาติ ฯ “เตนฺหิ น ปญฺจ จตฺตาริ ตีณิ  
เทว เอกํ สํวจฺจริํ สตฺต มาเส น มาเส ปญฺจ มาเส  
จตฺตาริ มาเส ตโย มาเส เทถาติ ฯ “น เทมิ ตาตาติ ฯ  
โหตุ เทว, เอกกสฺส โน เอกกํ มาสํ กตฺวา ตโย มาเส  
เทถาติ ฯ “สาธุ ตาตา, เตนฺหิ ตโย มาเส โภเชถาติ ฯ เตสํ  
ปนฺนํ คิณฺณมฺปิ เอโก ว โภจฺจาการิโก, เอโก ว อายุตฺตโก ฯ  
เต ทฺวาทสนฺนุตฺตปฺริสปรึวารา ฯ เต ปกฺโกสาเปตฺวา “มยํ อิมํ  
เตมาสํ ทส สีลานิ คเหตุวา เทว กาสายานิ นีวาเสตฺวา  
สตฺถารา สหฺวาสํ วสิตฺสสาม, ตุมฺहे เหตุตํ นาม ทานวณฺณํ  
คเหตุวา เทวสิกํ นวฺตีสหฺสฺสานํ ภิกฺขุณฺํ โยธสฺสสฺส จ โน  
สพฺพํ ขาพฺนียโฆชนียํ สํวตฺเตยฺยาถ, มยํ หิ อิตฺ ปญฺจาย น  
กิลฺยจิ วกฺขามาติ วทิสฺสุ ฯ เต ตโยปิ ปริวารกฺปฺริสสฺส คเหตุวา  
ทส สีลานิ สมหาเย กาสายวตฺถานิ นีวาเสตฺวา วิหารเยว

๘. สลฺยชย วตฺถุ ๕๑

วสีสุ ฯ โกฎจาการโก จ อายุตฺตโก จ เอกโต หุตฺวา  
ดิณฺณํ ภาติกานํ โกฎจาการเหติ วาเรน วาเรน วฏฺฐํ กเหตุวา  
ทานํ เทนฺติ ฯ กมฺมกรานํ ปน ปุตฺตา ยาคฺคตฺตาทีนํ อตฺถาย  
โรทนฺติ ฯ เต เตสํ, ภิกฺขุสงฺฆเม อนาคเตยฺว, ยาคฺคตฺตาทีนํ  
เทนฺติ ฯ ภิกฺขุสงฺฆสฺส ภตฺตกิจฺจาวसानํ กิณฺจิ อติเรกํ น  
ภูตปฺพุพฺผํ ฯ เต อปรภาเค “ทารกานํ เทมาติ อตฺตนาปี กเหตุวา  
ขาทีสุ, มนุญฺณปี อาหารํ ทิสฺวา อธิวเสตฺถํ นาสกฺขีสุ ฯ  
เต ปน จตฺราลีตีสหสฺสา อहेตฺถํ ฯ เต สงฺฆสฺส ทินฺนํ วฏฺฐํ  
ขาทิตฺวา กายสฺส เกทา เปตฺติวิสเย นิพฺพตฺตีสุ ฯ เต ภาตিকা  
ปน ปุริสสหสฺเสน สทฺธิํ กาลํ กตฺวา เทวโลเก นิพฺพตฺติตฺวา  
เทวโลกา เทวโลกํ สัสนฺตา เทวนวฺตฺติกปฺเป เขเปสฺสุ ฯ เอวํ  
เต ตโย ภาตโร อรหตฺถํ ปตฺถเนตฺตา ตทา กลฺยาณกมฺมํ  
กรीสุ ฯ เต อตฺตนา ปตฺถิตเมว ลภีสุ ฯ นานํ มุขํ โอลเกตฺวา  
ทมฺมีติ ฯ

ตทา ปน เตสํ อายุตฺตโก พิมฺพิสาโร อโหสิ, โกฎจาการโก  
วิสาโข อุปาสโก ฯ เตสํ กมฺมกรตา ตทา เปตฺเตสุ นิพฺพตฺติตฺวา  
สุคฺติทฺถุคฺคตฺวเสน สัสนฺตา อิมสฺมี กปฺเป จตฺตาริ พุทฺธนฺตรานิ  
เปตฺตโลเกยฺว นิพฺพตฺตีสุ ฯ เต อิมสฺมี กปฺเป สทฺธพฺปจฺมํ อุปฺปนฺนํ  
จตฺตาพีสวสฺสสหสฺสาयูกํ กกุสนฺธํ ภควนฺตํ อุปสงฺกมิตฺวา  
“อมฺหากํ อาหารํ ลภณกาลํ อาภิกฺขเถติ ปุจฺฉีสุ ฯ “มม ตาว

៨. ឥលុប វត្ថុ ៩៤

กาเล น ลภิสฺสธ, มม ปจฺจโต มหาปจฺวียา โยชนมตฺตํ  
 อภฺรพฺพหยา โกนาคมนพฺพุโธ อุปฺปชฺชิสฺสติ, ตํ ปุจฺเจยฺยาถาติ  
 อาห ๑ เต ตตฺตกํ กาลํ เขเปตฺวา, ตสฺมี อุปฺปนฺเน, ตํ ปุจฺจิสฺสุ ๑  
 โสปี “มม กาเล น ลภิสฺสธ, มม ปจฺจโต มหาปจฺวียา โยชนมตฺตํ  
 อภฺรพฺพหยา กสฺสปพฺพุโธ อุปฺปชฺชิสฺสติ, ตํ ปุจฺเจยฺยาถาติ อาห ๑  
 เต ตตฺตกํ กาลํ เขเปตฺวา, ตสฺมี อุปฺปนฺเน, ตํ ปุจฺจิสฺสุ ๑  
 โสปี “มม กาเล น ลภิสฺสธ, มม ปจฺจโต มหาปจฺวียา  
 โยชนมตฺตํ อภฺรพฺพหยา โคตมพฺพุโธ นาม อุปฺปชฺชิสฺสติ, ตทา  
 ตุมฺหากํ ฌาตโก พิมฺพิสาโร นาม ราชา ภวิสฺสติ, โส สตถุ  
 ทานํ ทตฺวา ตุมฺหากํ ปาเปสฺสติ, ตทา ลภิสฺสธาติ อาห ๑ เตสํ  
 เอกํ พุทฺทชนฺตรํ เสวทิวสํ วีย อโหสิ ๑ เต, ตถาคเต อุปฺปนฺเน,  
 พิมฺพิสาร์รณฺญา ปจฺมทิวสํ ทานเ ทินฺเน, รตฺติภาเก เภรวัสทํ  
 กตฺวา รณฺโณ อตฺตานํ ทสฺสยิสฺสุ ๑ โส ปฺนทิวเส เวฬุวนํ  
 อาคนฺตฺวา ตถาคตสฺส ตํ ปวตฺตี อาโรเจสิ ๑ สตถา “มหาราช  
 อโธ เทวนวฺตฺติกปฺปมตฺถเก ผุสฺสพฺพุทฺธกาเล เอเต ตว ฌาตกา  
 ภิกฺขุสงฺฆมสฺส ทินฺนํ วฏฺฏํ ขาติตฺวา เปตโลเก นิพฺพตฺติตฺวา  
 สํสรนฺตา กกุสนฺทธาโย พุทฺธเ อุปฺปนฺเน ปุจฺจิตฺวา เตหิ  
 อิทฺถจิทฺถจ วุตฺตา เอตฺตกํ กาลํ ตว ทานํ ปจฺจาสิสฺमानา,  
 หิยฺโย ตยา ทานเ ทินฺเน, ปตฺตี อลภฺมานา เอวมกํสฺสูติ ๑ “กิ ปน  
 ภนฺเต อิทานิปี ทินฺเน ลภิสฺสณฺตีติ ๑ “อาม มหाराชาติ ๑ ราชา

## ๘. สลยชย วตุถ ๕๕

พุทฺธปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ นิมนฺเตตฺวา ปุณฺทิวเส มหาทานํ ทตฺวา  
“ภนฺเต อิตฺ เตสํ เปตานํ ทิพฺพนฺนปानํ สมฺปชฺชตฺติ ปตฺตี อทาสี ๑  
เตสํ ตเถว นิพฺพตฺติ ๑ ปุณฺทิวเส นคฺคา หุตฺวา อตฺตานํ ทสฺเสตฺถ ๑  
ราชา “อชฺช ภนฺเต นคฺคา หุตฺวา อตฺตานํ ทสฺเสตฺถนฺติ อาโรเจสิ ๑  
“วตฺถานิ เต น ทินฺนานิ มหาราชาคี ๑ ปุณฺทิวเส พุทฺธปมฺขสฺส  
ภิกฺขุสงฺฆสฺส จีวรานิ ทตฺวา “อิตฺ เตสํ ทิพฺพวตฺถานิ โหนฺตฺติ  
ปาเปสิ ๑ ตํขณฺณเวย เตสํ ทิพฺพวตฺถานิ อุปฺปชฺชีสุ ๑ เต  
เปตตฺตภาวํ วิชิตฺวา ทิพฺพตฺตภาเวน สณฺจหีสุ ๑ สตฺถา อนุโมทนํ  
กโรนฺโต “ติโรกฺขเทสฺส ติฏฺฐนฺตฺติ ติโรกฺขทานุโมทนํ อทาสี ๑  
อนุโมทนาวสานเ จตฺราสีติยา ปาณสทฺสทานํ ฌมฺมาภิสมโย อโหสิ ๑  
อิตฺติ สตฺถา เตภาติกขณฺณิ วตฺถํ กเถตฺวา อิมมปิ ฌมฺมเทสนํ อหริ ๑

“อคฺคสาวกา ปน ภนฺเต กิํ กรีสุตฺติ ๑ “อคฺคสาวกภาวาย  
ปตฺถนํ กรีสุ ๑ อิตฺ กปฺปสทฺสทฺสสาริกสฺส หิ กปฺปานํ อสงฺเขยฺยสฺส  
มตฺถเก สารีปฺตฺโต พุราหุมนฺมหาสาถกุเล นิพฺพตฺติ, นามน  
สรทฺมาณโว นาม อโหสิ ๑ โมคฺคธฺลาโน คหปติมหาสาถกุเล  
นิพฺพตฺติ, นามน สิริวฑฺฒกฺกฺขมฺปิโก นาม อโหสิ ๑ เต อุโภปิ  
สทฺปัสสูกิพฺภา สหายกา อเหตุํ ๑ สรทฺมาณโว ปิตฺตจฺเจยน กุลสนฺตํ  
มหาธนํ ปฏิปชฺชิตฺวา เอกทิวสํ รโหคโต จินฺเตสิ “อหํ  
อิธโลกตฺตภาวเมว ชานามิ, โน ปรโลกตฺตภาวํ; ชาตสตฺตานญจ  
มรณํ นาม ชฺฐวํ, มยา เอกํ ปพฺพชฺชํ ปพฺพชิตฺวา โมกฺขฌมฺมคเวสนํ

## ๘. สลฺขย วตฺถุ ๕๖

กาตุํ วัณฺณตฺติ ๑ โส สหายกํ อุปสงฺกมิตฺวา อาห “สมฺม  
สิริวทฺธ อหํ ปพฺพชิตฺวา โมกฺขธมฺมํ คเวสิสุสํมิ, ตฺวํ มยา  
สทฺธิํ ปพฺพชิตฺุํ สกฺขิสฺสสฺสิ, น สกฺขิสฺสสฺสีติ ๑ “น สกฺขิสฺสํมิ  
สมฺม, ตฺวํเยว ปพฺพชาหิตี ๑ โส จินฺเตสิ “ปรโลกํ กจฺจนฺโต  
สหายํ วา ฌาตมิตฺเต วา คเหตฺวา คโต นาม นตฺถิ, อตฺตนา  
กตํ อตฺตโน ว โหตีติ ๑ ตโต รตนโกฏฺฐาคารํ วิวราเปตฺวา  
กปณทฺธิกฺวณฺนิพฺพกยาจกานํ มหาทานํ ทตฺวา ปพฺพตปาํ ปวิสิตฺวา  
อิสฺสิปฺพชฺชํ ปพฺพชฺ ๑ ตสฺส เอโก เทว ตโยติ เอวํ อนฺุปพฺพชฺชํ  
ปพฺพชิตฺวา จตฺสสตฺติสหสฺสมตฺตา ชฎิลา อเหสุํ ๑ โส ปญฺจ  
อภิญฺญา อญฺจ จ สฺมาปตฺติโย นิพฺพตฺเตตฺวา เตสํ ชฎิลานํ  
กสิณปริกมฺมํ อาจิกฺขิ ๑ เตปิ สพฺเพ ปญฺจ อภิญฺญา อญฺจ จ  
สฺมาปตฺติโย นิพฺพตฺเตสุํ ๑ เตน สมเยน อโนมทสฺสี นาม พฺทฺโธ  
โลกे อุทปาติ ๑ นครํ จนฺทวตี นาม อโหสิ ๑ ปีตา ยสฺวนฺโต  
นาม ขตฺติโย, มาตา ยโสธฺรา นาม เทวี, โพธิ อชฺชนฺรูกฺโข,  
นิสฺสโก จ อโนโม จ เทว อคฺคสาวกา, วรุโณ นาม  
อุปญฺจโก, สุนฺทฺรา จ สุมฺนา จ เทว อคฺคสาวิกา; อายุ  
วตฺสสตฺตสฺสํ อโหสิ, สรีรํ อญฺจปญฺญาสทฺตฺตฺตฺตฺ, สรีรปฺปกา  
ทฺวาทสโยชนํ ฌริ, ภิกฺขุสฺตสฺสํ ปริวโร อโหสิ ๑ โส  
เอกทิวสํ ปจฺจุสกาเล มหากรุณาสฺมาปตฺติโต วัณฺณาย โลกํ  
ไวโลเกนฺโต สรททาปสํ ทิสฺวา “อชฺช มยฺหํ สรททาปสฺส

## ๘. สลยชย วตุถ ๕๗

สนฺติกํ คตปจฺเจยน ฌมฺมเทสนา จ มหตี ภวิสฺสตี, โส จ  
อภฺคสาวกภูจฺจํ ปตฺถสฺสตี, ตสฺส สหายโก สิริวฑฺฒณฺณมฺพิโก  
ทฺติยสาวกภูจฺจํ ปตฺถสฺสตี, เทสนาปรีโยสานเน จสฺส ปรีวรา  
จตฺสจฺจตฺตีสหสฺสชฺชฎิลา อรหฺตํ ปาปฺนิสฺสนฺติ; มยา ตตฺถ กนฺตุํ  
วภูฏีตฺติ อตฺตโน ปตฺตจີวรมาทาย อญฺญํ กญฺจิ อนามนฺเตตฺวา  
สีโห วิย เอกจโร หุตฺวา, สรททาปสฺส อนฺเตวาสิเกสฺส ผลาผลตฺถาย  
กเตสฺส, “พุทฺธภาวํ เม ชานาตฺติ, ปสฺสนฺตสฺสเสว สรททาปสฺส,  
อากาสโต โอตฺริตฺวา ปจฺวิยํ ปตฺติฏฺจาสี ๑ สรททาปโส พุทฺธานุ-  
ภาวญฺเจะ สรรีนิปฺพตฺติญฺจ ทิสฺวา ลกฺขณมนฺเต สมฺมสํติว  
“อิมหิ ลกฺขณฺเหหิ สมฺนฺนาคโต นาม อการมชฺเณ วสนฺโต ราชา  
โหติ จกฺกวตฺติ, ปพฺพชนฺโต โลเก วิวฺจฺจนฺโท สพฺพญฺญพฺพุโ  
โหติ; อยํ ปรีโส นิสฺสํสํ พุทฺโธติ ชานิตฺวา ปจฺจุคฺคมนํ กตฺวา  
ปญฺจปตฺติฏฺจิตฺน วนฺทิตฺวา อาสนํ ปญฺญาเปตฺวา อทาสี ๑ นิสํหิ  
ภควา ปญฺญตฺตาสเน ๑ สรททาปโสปี อตฺตโน อนฺจฺจนวีกํ อาสนํ  
กเหตุว เอกมนฺตํ นิสํหิ ๑ ตสฺมี สมเย จตฺสจฺจตฺตีสหสฺสา ชฺชฎิลา  
ปณฺธิตปณฺธิตานิ โอชวณฺตานิ ผลาผลานิ กเหตุว อาจฺริยสฺส สนฺติกํ  
สมปตฺตา, พุทฺธานญฺเจะ อาจฺริยสฺส จ นิสินฺนาสนํ โอโลเกตฺวา  
อาหํสฺ “อาจฺริย มยํ ‘อิมสฺมี โลเก ตุมฺเหหิ มหนฺตโร  
นตฺถิตฺติ วิจฺราม, อยํ ปน ปรีโส ตุมฺเหหิ มหนฺตโร มญฺเจะติ ๑  
“ตาตา กิ วเทถ, สาสเปเน สทฺธิ อญฺจสญฺจโยชนสฺสทสฺสพฺเพ  
สึเนรํ สมํ กาคํ อิจฺฉถ, สพฺพญฺญพฺพุเรน สทฺธิ มม อุปมํ

## ๘. สลยชย วตุถ ๕๘

มา กริตถ ปุตุตกาติ ฯ อถ เต ตาปสา “สจายํ ปุริโส  
อิตุตรสตุโต อภวิสส, น อมฺหากํ อจริโย เอวรูปํ อุปมํ  
อาหริสฺสติ, ยาว มหา วตายํ ปุริโสติ สพฺเพ ว ปาเทสุ ปติตฺวา  
สิรสา วนฺทีสุ ฯ อถ เน อจริโย อาห “ตาตา อมฺหากํ  
พฺพุธานํ อนฺจฺจนวิโก เทยฺยธมฺโม นตฺถิ, สตุถา จ ภิกฺขุจาเรวลา ยํ  
อิธาคโต, มยํ ยถาสตฺติ ยถาพลํ เทยฺยธมฺมํ ทสฺสาม;  
ตฺวมฺहे ยํ ยํ ปณฺธิตํ ผลาผลํ, ตํ ตํ อหฺรธาติ อหฺราเปตฺวา  
หตฺถे โหวิตฺวา สยํ ตถาคตสฺส ปตฺเต ปตฺติจฺจาเปสิ ฯ สตุถารา  
ผลาผลे ปฏิกฺคหิตมตฺเต, เทวตา ทิพฺโพหํ ปกฺกขิปฺปีสุ ฯ โส  
ตาปโส อุทกํปี สยเมว ปริสฺสาเวตฺวา อทาสิ ฯ ตโต ภตฺตทิกิจฺจํ  
กตฺวา นิสินฺเน สตุถริ, สพฺเพ อนฺเตวาสิกะ ปกฺโกสิตฺวา  
สตุถุ สนฺติเก สาราณียกถํ กเถนฺโต นิสีทิ ฯ สตุถา “เทว  
อคฺคสาวกา ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธี อากจฺจนตฺติ จินฺเตสิ ฯ เต สตุถุ จิตฺตํ  
ลตฺวา สตสฺสสฺสพฺปิณฺณาสวปริวารา อากนฺตฺวา สตุถารํ วนฺทิตฺวา  
เอกมฺนตํ อฏฺฐํสุ ฯ ตโต สรทตาปโส อนฺเตวาสิกะ อามนฺเตสิ  
“ตาตา พฺพุธานํ นิสินฺนาสนมฺปิ นิจํ, สมณสตสฺสสฺสสาปิ อาสนํ  
นตฺถิ, ตฺวมฺहे อชฺช อุพาริ พฺพุทฺธสฺสการิ กาคุํ วมฺมุตฺติ, ปพฺพตปาทโต  
วณฺณคณฺธสมฺปนฺนานิ ปุปฺผานิ อหฺรธาติ ฯ กถนกาโล ปปลฺโย  
วีย โหติ, อิทฺธิมโต ปน อิทฺธิวิสโย อจินฺเตยฺโยติ ฯ มฺหุตฺตมตฺเตเนว  
เต ตาปสา วณฺณคณฺธสมฺปนฺนานิ ปุปฺผานิ อหฺริตฺวา พฺพุธานํ  
โยชนปฺปมาณํ ปุปฺผาสนํ ปณฺญาเปสุํ ฯ อุภินฺนํ อคฺคสาวกานํ



๘. สลฺย วตฺถุ ๕๕

ติคาวุตฺ, เสสานํ ภิกฺขุณฺ อทฺธมฺโยชนิกาทีเกทฺ, สงฺฆนวกสฺส  
อุสภมตฺตํ อโหสิ ๑ “กถํ เอกสฺมี อสฺสสมปเท ตามหนฺตานิ  
อาสนานิ ปญฺญตฺตานีติ น จินฺตเตตฺพุ ๑ อิทธิวีสโย เหลส ๑ เอวํ  
ปญฺญตฺเตสฺ อาสเนสฺ, สรทตฺปาโส ตถาคตฺสฺ ปุโรโต อญฺชลี  
ปคฺคยฺห จิโต “ภนฺเต มยฺห์ ทิฆมฺรตฺตํ หิตาย สฺขาย อิมํ  
ปฺปุฬาสนํ อภิริหฺถาติ อาห ๑ เตน วตฺตํ

“นํนาปฺปุฬญจ กนฺธญจ สนฺนิปาเตตฺวาน เอกโต  
ปฺปุฬาสนํ ปญฺญาเปตฺวา อิทํ วจฺนมพฺุริ  
‘อิทํ เม อาสนํ วีร ปญฺญตฺตํ ตวญฺจจฺวี,  
มม จิตฺตํ ปสาเทนฺโต นิสิตฺ ปุปฺพมาสเน ๑  
สตุตฺรตฺตินฺทิวํ พุทฺโธ นิสิตฺ ปุปฺพมาสเน  
มม จิตฺตํ ปสาเทตฺวา หาสยิตฺวา สเทวเกติ ๑

เอวํ นิสินฺเน สตุถฺริ, เทว อคฺคสาวกา เสสภิกฺขุ จ อตฺตโน  
อตฺตโน ปตฺตาสเน นิสิตฺสู ๑ สรทตฺปาโส มหนฺตํ ปุปฺพจฺจตฺตํ  
คเหตฺวา ตถาคตฺสฺ มตฺถเก ธารเนโต อญฺจาสิ ๑ สตุถา “ชฺฉิตฺถานํ  
อยํ สกฺกาโร มหปฺพลโล โหตุติ นิโรธสฺมาปตฺตี สฺมาปชฺชิ ๑ สตุถ  
สฺมาปตฺตี สฺมาปนฺนภาวํ ญตฺวา เทว อคฺคสาวกาปิ เสสภิกฺขุปิ  
สฺมาปตฺตี สฺมาปชฺชีสุ ๑ ตถาคเต สตุตฺาหํ นิโรธสฺมาปตฺตี  
สฺมาปชฺชิตฺวา นิสินฺเน, อนฺเตวาสิกา, ภิกฺขาจารกาเล สมฺปตฺเต,  
วนมฺูลผลาผลํ ปริญฺญชิตฺวา เสสกาลํ พุทฺธานํ อญฺชลี ปคฺคยฺห  
ติฏฺฐนฺติ ๑ สรทตฺปาโส ปน ภิกฺขาจารมฺปิ อคฺนฺตฺวา ปุปฺพจฺจตฺตํ

๘. สลยชย วตุถ ๑๐๐

ธารยมาโน ว สตุตาหํ ปิติสฺเซน วิตฺตินาเมสิ ฯ สตุถา นิโรธโต  
วฺญฺจาเย ทกฺขิณปสฺเส นิสินฺนํ อคฺคสาวกํ นิสกตฺเถรํ อามนฺเตสิ  
“นิสฺก สกฺการการกานํ ตาปสํ ปุปฺผาสนาณูโมทนํ กโรหิตฺติ ฯ  
เถโร จกฺวตฺตฺริณฺโวล สนฺติกา ปฏฺิลทฺธมฺหาลาโก มหાયโธ  
วีย ตฺถจฺฆมานโส สวากปารมีณาณ เจตฺวา ปุปฺผาสนาณูโมทนํ  
อารภี ฯ ตสฺส เทสนาวสานเน ทุตฺติยสาวกํ อามนฺเตสิ “ตฺวํปี ภิกฺขุ  
ธมฺมํ เทเสหิตฺติ ฯ อโนมตฺเถโร เตปฺปิกํ พุทฺธวจนํ สมฺมสํติว  
ธมฺมํ กเถสิ ฯ ทฺวินฺนํ อคฺคสาวกานํ เทสนาย เอกสฺสาปี อภิสมโย  
นาโหสิ ฯ อถ สตุถา อปริมาณา พุทฺธวิสเย เจตฺวา ธมฺมเทสนํ  
อารภี ฯ เทสนาปริโยसानเน จเปตฺวา สรทตาปสํ สพฺเพปิ จตฺสสตฺตติ-  
สทฺสสขฺฆิลา อรหตฺตํ ปาปุณฺณิสฺสุ ฯ สตุถา “เอถ ภิกฺขุวโรติ หตฺถํ  
ปสาเรสิ ฯ เตสํ ตาวเทว เกสมสฺสฺสนิ อนฺตรธายีสฺสุ ฯ อญฺจ ปรีกฺขาร  
กาเย ปฏฺิมุกฺกา ว อเหตุํ ฯ “สรทตาปโส กสฺมา อรหตฺตํ  
น ปตฺโตติ ฯ วิกฺขิตฺตจิตฺตตฺตฺตา ฯ ตสฺส กิร พุทฺธานํ ทุตฺติยาสเน  
นีสิตฺติว สวากปารมีณาณ เจตฺวา ธมฺมํ เทสยโต อคฺคสาวกสฺส  
ธมฺมเทสนํ โสตุํ อารทฺธกาลโต ปญฺญาเย “อโห วตาหํปี  
อนาคเต อุปฺปชฺชนกสฺส พุทฺธสฺส สาสเน อิมินา สวเกน ปฏฺิลทฺธ  
ธฺมํ ลเภยฺยนฺติ จิตฺตํ อุปฺปาเทสิ ฯ โส เตน ปรีวิตกฺเกน  
มคฺคผลปฺปฏฺิเวธํ กาคฺตุํ นาสกฺขิ ฯ ตถาคตํ ปน วนฺทิตฺวา  
สมฺมุখে เจตฺวา อห “ภนฺเต ตุมฺหากํ อนนฺตราสเน นิสินฺโน  
ภิกฺขุ ตุมฺหากํ สาสเน โก นาม โหติติ ฯ “มยา ปวตฺติตํ

๘. สณฺขย วคฺค ๑๐๑

ธมฺมจกฺกั อนุปวตฺเตนุโต สาวกปารมีณสฺส โกฏฐิปฺปตฺโต  
โสฬส ปญฺญา ปฏิวิชฺฌิตฺวา จิตฺ, มยฺหํ สาสเน อคฺคสาวโก  
นาม เอโสติ ฯ “ภนฺเต ยวายํ มยา สตฺตาทํ ปุပ္ผจฺจตฺตํ  
ธารณฺเตน สกฺกาโร กโต, อหํ อิมสฺส ผเลน อญฺญํ  
สกกตฺตํ วา พุรหฺมตฺตํ วา น ปตฺถेमิ, อนาคเต ปน อยํ  
นิสสํสโร วีย เอกสฺส พุทฺธสฺส อคฺคสาวโก ภเวยฺยนฺติ  
ปตฺถณํ อกาสิ ฯ สตฺถา “สมิขฺมิสฺสตี นฺุ โข อิมสฺส ปุริสสฺส  
ปตฺถนาติ อนาคตฺสณฺาณํ เปเสตฺวา โอโลเกนุโต กปฺปสฺตสฺสหาสิริกํ  
เอกํ อสงฺเขยฺยํ อติกกมิตฺวา สมิขฺมนภาวํ อทฺทส, ทิสฺวา  
สรททาปสํ อาท “น เต อยํ ปตฺถนา โมฆา ภวิสฺสตี,  
อนาคเต ปน กปฺปสฺตสฺสหาสิริกํ เอกํ อสงฺเขยฺยํ อติกกมิตฺวา  
โคตโม นาม พุทฺโธ โลเก อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส มาตา  
มหามายาเทวี นาม ภวิสฺสตี, ปิตา สุทฺโธทโน นาม มหาราชา,  
ปฺปตฺโต ราหุโล นาม, อุปฺภุจาทโก อานนุโท นาม, พุตฺติยสาวโก  
โมคฺคัลลาโน นาม, ตฺวํ ปนสฺส อคฺคสาวโก ธมฺมเสนาปติ  
สารีปฺปตฺโต นาม ภวิสฺสตีติ ฯ เอวํ ตาปสํ พุยากริตฺวา ธมฺมกถํ  
กเถตฺวา ภิกฺขุสงฺฆปรีวฺโต อากาสํ ปกฺขนฺติ ฯ สรททาปโสปี  
อนฺุเตวาลิกตฺถेरานํ สนฺุติกํ คนฺุตฺวา สหายกสฺส สิริวทฺธกฺกมฺพิกสฺส  
สาสนํ เปเสสิ “ภนฺเต มม สหายกสฺส วเทถ ‘สหายเกณ  
เต สรททาปเสน อโนมทฺสสิสฺส พุทฺธสฺส ปาทมฺULE อนาคเต

## ๘. สลฺยช วตุถ ๑๐๒

อุปปชชนกสฺส โคตมพุทฺธสฺส สาสเน อคฺคสาวกภูจฺจํ ปตฺถิตํ,  
ตฺวํ พุทฺธยสาวกภูจฺจํ ปตฺถเหหิตี ๑ เอวญฺจ ปน วตฺวา เถเรหิ  
ปุเรตรเมว เอกปสฺสเสน คนฺตฺวา สิริวทฺธสฺส นิเวสนทฺวาร  
อฏฺฐาสิ ๑ สิริวทฺโฆ “จิริสฺสํ วต เม อโยโย อากโตติ อาสเน  
นีสิตาเปตฺวา อตฺตนา นิจฺตเร อาสเน นิสินฺโน “อนฺเตวาลิกปริสา  
ปน โว ภนฺเต น ปญฺญาณนฺตฺติ ปุจฺฉิ, “อาม สมฺม, อมฺหากํ  
อสฺสมํ อโนมทสฺสี พุทฺโธ อากโต, มยํ ตสฺส อตฺตโน พเลน  
สกฺการํ กริมฺหา, สตุถา สพุเพสํ ฐมฺมํ เทเสสิ, เทสนาปริโยसान  
จเปตฺวา มํ เสสา อรหตฺตํ ปตฺตา ปพฺพชฺสี, อหํ สตฺถ  
อคฺคสาวกํ นิสภตฺเถรํ ทิสฺวา อนาคเต อุปปชชนกสฺส โคตมพุทฺธสฺส  
นาม สาสเน อคฺคสาวกภูจฺจํ ปตฺถีสึ, ตฺวปี ตสฺส สาสเน  
พุทฺธยสาวกภูจฺจํ ปตฺถเหหิตี ๑ “มยฺหํ พุทฺเธหิ สทฺธิํ ปริจโย นตฺติ  
ภนฺเตติ ๑ “พุทฺเธหิ สทฺธิํ กถนํ มยฺหํ ภาโร โหตุ, ตฺวํ มหนตฺ  
อภิสกฺการํ สชฺเชหิตี ๑ สิริวทฺโฆ ตสฺส วจฺนํ สุตฺวา อตฺตโน  
นิเวสนทฺวาร ราชมาเนน อฏฺฐกิริสมตฺตํ จานํ สมตลํ การเตว  
วาลิกํ โอกิริตฺวา ลาชปญฺจมานิ ปุปฺผานิ วิกิริตฺวา นิลุปลลจฺจนํ  
มณฺทปํ การาเปตฺวา พุทฺธาสนํ ปญฺญาเปตฺวา เสสภิกฺขุณฺปิ  
อาสนานิ ปฏฺิยาเทตฺวา มหนตฺ สกฺการสมฺมานํ สชฺเชตฺวา  
พุทฺธานํ นิมนฺตนตฺถาย สรททาปสฺสสฺส สลฺยํ อทาสี ๑ ตาปโส  
พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ คเหตฺวา ตสฺส นิเวสนํ อคฺมาสิ ๑ สิริวทฺโฆปิ  
ปจฺจุคฺคมนํ กตฺวา ตถาคตสฺส หตฺถโต ปตฺตํ คเหตฺวา มณฺทปํ

## ๘. สลฺยชย วตฺถุ ๑๐๓

ปเวเสตฺวา ปณฺณตฺตาสเน นิสินฺนสฺส พุทฺธปมฺขสฺส ภิกฺขุสงฺฆสฺส  
ทกฺขิโณทกํ ทตฺวา ปณฺีตโกชนเนน ปรีวีสิตฺวา ภคฺตกิจฺจปรีโยसानเ  
พุทฺธปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ มหารเหหิ วตฺถเหหิ อจฺฉาเทตฺวา “ภนฺเต  
นายํ อารมฺโม อปฺปมตฺตกญฺจानตฺถาย, อิมินา ว นียาเมเน  
สฺตฺตาทํ อนุกมฺปํ กโรธาคิ ออาห ๑ สฺตฺถา อธิวเสสิ ๑ โส  
เตเนว นียาเมเน สฺตฺตาทํ มหาทานํ ปวตฺเตตฺวา ภควนฺตํ วณฺทิตฺวา  
อลฺลขลํ ปคฺคยฺห จิโต ออาห “ภนฺเต มม สหาโย สรททาปโส  
‘ยสฺส สตฺถุ อคฺคสาวโก ภเวยฺยนฺติ ปตฺถเกสิ, อหํ ตสฺเสว พุตฺติยสาวโก  
ภเวยฺยนฺติ ๑ สฺตฺถา อนาคตํ โอลฺลเกตฺวา ตสฺส ปตฺถนาย  
สมิขฺฉนณาวํ ทิสฺวา พุยาภาสิ “ตฺวํปิ อิตฺถ กปฺปสฺตสฺสทสฺสาธิกํ  
อสงฺเขยฺยํ อติกกมิตฺวา โคตมพุทฺธสฺส พุตฺติยสาวโก ภวิสฺสสํสํติ ๑  
พุทฺธานํ พุยากรรมํ สุตฺวา สิริวทฺโธ หญฺจปหญฺจโ อโหสิ ๑ สฺตฺถาปิ  
ภตฺตานุโมทนํ กตฺวา สปริวารโ วิหารเมว คโต ๑ อยํ ภิกฺขเว มม  
ปตฺเตเหหิ ตทา ปตฺถิตปตฺถนา, เต ยถา ปตฺถิตเมว ลภิสฺส, นาหํ มุขํ  
โอลฺลเกตฺวา เทมิตฺติ ๑

เอวํ วุตฺเต, เทว อคฺคสาวกา ภควนฺตํ วณฺทิตฺวา “ภนฺเต  
มยํ อคาริยญฺจทา สมานา กิรคฺคสมชฺชํ ทสฺสนาย คตาติ ยาว  
อสฺสชิตฺเตรสฺส สนฺติกา โสตาปตฺติผลปฏฺิเวธา สพุพฺผํ ปจฺจุปฺปนฺนวตฺถุ  
กเถตฺวา “เต มยํ ภนฺเต สลฺยชยสฺส อจฺฉริยสฺส สนฺติกํ  
กนฺตฺวา ตํ ตุมหากํ ปาถมุลํ อาเนตฺถกามา, ตสฺส ลทฺธิยา

៨. ឥស្សរៈ វត្ថុ ១០៤

นิสุสารภวํ กเถตฺวา อิธาคมนเ อานิสํสํ กถยิมฺหา, โส ‘อิทานิ  
 มยุหํ อนุตฺตวาสิโก นาม จาญฺญิยา อุตฺถกจลนภาวปฺปตฺติสทิสฺโส,  
 น สกขิสฺสสามิ อนุตฺตวาสิวสํ วตฺติตฺตุนฺติ วตฺวา; ‘อาจริย อิทานิ  
 มหาลาโภ คนฺธมาลาทิหตฺโต คนฺตฺวา สตฺถารํเยว ปุชฺเชสฺสติ,  
 ตฺมุเห กถํ ภวิสฺสเถว วตฺเต, ‘กํ ปน อิมสฺมิ โลกํ ปณฺทิตา  
 พหุ อุตฺทาหุ ทนฺธาติ, ‘ทนฺธาติ กถิตฺเต, ‘เตนหิ ปณฺทิตา ปณฺทิตา  
 สมณสฺส โคตมสฺส สนฺติกํ คมฺมิตฺตุนฺติ, ทนฺธา ทนฺธา มม สนฺติกํ  
 อาคมิตฺตุนฺติ, คจฺจนตฺตฺวํ ตฺมุเหว วตฺวา อาคนฺตฺวํ น อิจฺฉิ ภาณฺเตติ ฯ  
 ตํ สุตฺวา สตฺถา “ภิกฺขเว สยฺมชโย อตฺตโน มิจฺฉนาทิจฺฉิตาย  
 อสาร์ ‘สาโรติ สารญฺจ ‘อสาโรติ คณฺหิ, ตฺมุเห ปน  
 อตฺตโน ปณฺทิตตฺตาย สาร์ สารโต อสารญฺจ อสารโต  
 ญตฺวา อสาร์ ปหาย สารเมว คณฺหิตฺถาติ วตฺวา อิมํ คาลา  
 อภาสิ

|                    |                       |
|--------------------|-----------------------|
| “อสารเร สารมตีโน   | สารเร จาสารทสุสินโน   |
| เต สารํ นาธิจจนนติ | มิจฺจนาสกฺกปฺปโกจฺรา  |
| สารณฺจ สารโต ฌตฺวา | อสารณฺจ อสารโต        |
| เต สารํ อธิจจนนติ  | สมมาสกฺกปฺปโกจฺราติ ฯ |

ตตฺถ “อสาร สารมตินิโติ จตฺตารโ ปจฺจยา, ทสวตฺตกา  
 มิจฺฉาทิฏฺฐิ, ตสฺสา อุปนิสฺสยภูตา ฌมฺมเทสฺนาติ อัย อสโร  
 นาม, ตสฺมี สารทิฏฺฐิโนติ อตฺโถ ฯ สार ज्ञातृस्तिनिः  
 त्सवत्तुका समाधिष्ठि, तस्सा उपनिस्सयभुता जम्मत्थेनाति अयि

## ๘. สลฺยช วตุถ ๑๐๕

สาโร นาม, ตสฺมี “นายํ สาโรติ อสารทสฺสินโน ๑ เต สารญฺติ:  
เต ตํ มิจฺฉาทิฏฺฐิณํ คเหตฺวา จิตฺตา กามวิตกฺกาทีนํ วเสน  
มิจฺฉาสงฺกปฺปโคจฺรา หุตฺวา สีสํสาร์ สมาธิสํสาร์ ปญฺญาสํสาร์  
วิมุตฺติสํสาร์ วิมุตฺติฌาณทสฺสนสํสาร์ ปรมตฺถสํสาร์ นิพฺพานญฺจ  
นาธิคฺคจฺจนฺติ ๑

สารญฺจาติ: ตเมว สีสํสาราธิสํสาร์ “สาโร นาม อยนฺติ  
วุตฺตปฺปการญฺจ อสํสาร์ “อสาโร อยนฺติ ฌตฺวา ๑ เต สารญฺติ: เต  
ปญฺจจิตฺตา เอวํ สมฺมาทสฺสนํ คเหตฺวา จิตฺตา เนกขมฺมสงฺกปฺปาทีนํ  
วเสน สมฺมาสงฺกปฺปโคจฺรา หุตฺวา ตํ วุตฺตปฺปการํ สํสาร์ อธิคฺคจฺจนฺตีสติ ๑  
คาถาปริโยสานเ พหุ โสตาปตฺติผลาทีนํ ปาปญฺชีสุ ๑ สมนฺนิปตฺตานํ  
สาตฺถิกา เทสฺนา อโหสีติ ๑

สลฺยช วตุถ ๑

\*\*\*\*\*